

تأثیر اعطای تسهیلات منابع آزاد و اعتباری بر مطالبات معوق بانکها

مطالعه موردی شعب بانک سپه (مهر اقتصاد خراسان رضوی)

حسین علیزاده سنو^۱، محمد علی اسکندری^۲، عبدالرضا اسعدی^۳

نویسنده مسئول: دانشیار مدیریت مالی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نیشابور، ایران دکتر عبدالرضا اسعدی

(abdorrezaasadi@yahoo.com)

چکیده

بانکها واسطه بین سپرده گذاران و متقاضیان تسهیلات هستند، مطالبات معوق یکی از بحرانهای بانکی است که بانکها را با مشکلات فراوانی مواجه می‌سازد. در این مقاله به بررسی برخی از عوامل موثر بر مطالبات بانکها مطالعات موردی در شعب بانک سپه استان خراسان رضوی پرداخته شده است. هدف، بررسی معنی دار بودن مطالبات معوق (متغیر وابسته) در رابطه با متغیرهای مستقل، تسهیلات اعتباری، تسهیلات منابع آزاد و متغیرهای کنترلی (اعتبار سنجی، مدیریت مسئول شعبه و معدل میانگین سپرده های مشتریان) می باشد. مطالبات معوق یکی از بحرانهای بانکی است که باعث خروج موقت یا دائمی بخشی از منابع بانکی از چرخه عملیاتی شده و بانکها را با مشکلات فراوانی مواجه می‌سازد. عدم بازپرداخت به موقع و ایجاد و افزایش مطالبات معوق بانکها به لحاظ آسیب شناسی ترکیبی از عوامل درونی و بیرونی است. در این مقاله پس از جمع آوری اطلاعات تعداد و مبلغ تسهیلات پرداخت شده توسط شعب بانک در سالهای ۹۱ تا ۹۵ و انجام آزمون فرضیات، برای ارزیابی مشاهدات از آمارهای توصیفی و استنباطی بهره گرفته شد. با نتایج حاصله می‌توان با اطمینان ۹۵ درصد ادعا نمود که «تسهیلات منابع آزاد و تسهیلات اعتباری بر حجم مطالبات معوق شعب بانک مهر اقتصاد استان خراسان رضوی تأثیر معنی‌داری دارد.»

کلمات کلیدی: منابع؛ تسهیلات؛ معوقات؛ بانکها؛ بحران.

مقدمه

جمع آوری، جلب و جذب انواع سپرده‌ها و تخصیص آن برای تأمین نیازهای مالی فعالیتهای گوناگون اقتصادی از مهمترین عملیات بانکی به شمار می‌رود. به عبارت دیگر، بانکها واسطه بین سپرده گذاران و متقاضیان تسهیلات هستند و با استفاده از منابع خود و سپرده‌های مردم مبادرت به اعطای تسهیلات مورد نیاز متقاضیان می‌کنند. موسسات مالی با عملیات اعتباری خود موجبات انتقال منابع از اشخاصی که مستقیماً مایل و یا قادر به مشارکت در فعالیتهای اقتصادی نمی‌باشند، به آنان که جهت انجام امور اقتصادی نیازمند به سرمایه می‌باشند را فراهم ساخته و بدین ترتیب باعث افزایش تولید کشور می‌شوند و با افزایش تولید، سطح اشتغال در جامعه را نیز ارتقا می‌بخشند.

از این رو مجموعه فعالیتهای نظام بانکی به دو دسته تقسیم می‌شوند که عبارتند از: «تجهیز منابع» (جمع آوری سپرده ها) و «تخصیص منابع» (اعطای وام و تسهیلات). در بخش تجهیز منابع، مجموعه منابع مالی بانکها شامل «منابع عملیاتی» و «منابع غیرعملیاتی» است که نمایش آن در قالب یک رابطه ریاضی به صورت زیر است

منابع غیرعملیاتی بانک + منابع عملیاتی بانک = منابع مالی بانک

در رابطه مذکور، منظور از منابع عملیاتی، کلیه وجوه پولی و شبه پولی است که بر اثر ایجاد ارتباطات متقابل بین بانک و سپرده گذاران به

^۱ کارشناس ارشد رشته مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی واحد نیشابور
^۲ کارشناس ارشد رشته حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد نیشابور
^۳ دانشیار مدیریت مالی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نیشابور (abdorrezaasadi@yahoo.com)